

Taalgericht vakonderwijs en
leraarverwachtingen in het vmbo

Sarah Sedee, 7 mei 2026

Zie pdf onderzoek voor alle bronvermelding.

Wat is volgens jou belangrijk bij taalgericht vakonderwijs in het vmbo?

Programma

- Taalgericht vakonderwijs
- Leraarverwachtingen
- Vraag en methode
- Resultaten
- Good practices

Taalgericht vakonderwijs

Taalsteun

- Gerichte steun bij begrijpen en produceren van (vak)taal
- Modelling, feedback, leerstrategieën
- Betere oriëntatie op tekst

Interactie

- Vragen en bevindingen uitwisselen
- In gesprek, samenwerkend leren en onderhandelende interactie

Context

- Geheel van kennis over verbanden tussen nieuwe lesstof, eigen wereld en maatschappij
- Aanknopingspunten voor beter begrip van tekst

Leraarverwachtingen

Leraarverwachtingen

“De overtuigingen van een leraar over het potentiële leervermogen, gedrag en prestaties van diens leerlingen”

Didactische keuzes

- Feedback
- Soorten vragen
- Aantal vragen
- Klassenmanagement

Lespraktijk van leerlingen

Vraag en methode

1. In welke mate is er sprake van taalgericht vakonderwijs op het vmbo?
2. Welke verwachtingen hebben leraren in het vmbo van hun leerlingen op het gebied van taal (in hun vak)?
3. Hoe hebben leraarverwachtingen invloed op de keuzes rondom taalgericht vakonderwijs in het vmbo?

Methode:

- Observatie instrument
- Interviewleidraad

Cod	Omschrijving	Score	Voor losse notities
Leren in context			
C1	Verbindt vakinhoud aan voorkennis en ervaringen	0 - 1 - 2 - 3	
C2	Stimuleert actief gebruik van kernbegrippen	0 - 1 - 2 - 3	
C3	Legt relaties tussen alledaagse begrippen en vakbegrippen	0 - 1 - 2 - 3	
C4	Stimuleert betekenisonderhandeling over kernbegrippen	0 - 1 - 2 - 3	
C5	Demonstreert taal-denkv activiteiten via hardop modeling	0 - 1 - 2 - 3	
C6	Stimuleert het verwoorden en uitleggen van antwoorden/oplossingen	0 - 1 - 2 - 3	
C7	Bevordert dat leerlingen eigen woorden en begrippen inbrengen	0 - 1 - 2 - 3	Noteren als het ook in een andere moedertaal is dan NL
Leren in interactie			
I1	Stelt open vragen	0 - 1 - 2 - 3	Voorbeeldvragen, wat voor soort vragen?
I2	Stelt gesloten vragen	0 - 1 - 2 - 3	
I3	Laat leerlingen aan het woord	0 - 1 - 2 - 3	
I4	Biedt ondersteuning bij formuleringen	0 - 1 - 2 - 3	
I5	Vraagt door	0 - 1 - 2 - 3	Doorvragen na een fout antwoord?
I6	Nodigt uit tot vragen stellen	0 - 1 - 2 - 3	
I7	Varieert gericht in klassikale gesprekken, groepswork en individuele gesprekken	0 - 1 - 2 - 3	
Leren met taalsteun			
T1	Expliciteert en refereert aan de (vak)taaldoelen	0 - 1 - 2 - 3	Is er onderscheid tussen taal en vakdoelen in de les?
T2	Evalueert de (vak)taaldoelenaan het eind van de les	0 - 1 - 2 - 3	
T3	Spreekt rustig en articuleert duidelijk	0 - 1 - 2 - 3	
T4	Geeft corrigerende en expliciete feedback op de taaluitingen van leerlingen	0 - 1 - 2 - 3	
T5	Controleert of de leerlingen het (mondelijke of schriftelijke) taalaanbod begrijpen	0 - 1 - 2 - 3	
T6	Geeft uitleg over de aanpak van taaltaken (taalleerstrategieën)	0 - 1 - 2 - 3	Wat voor taaltaken?
T7	Geeft hulpmiddelen (bijvoorbeeld woordenlijst, leestips, schrijfkader, spreekkader)	0 - 1 - 2 - 3	
T8	Vraagt leerlingen om verduidelijking over hoe zij iets hebben gezegd of geschreven	0 - 1 - 2 - 3	
Leraarverwachtingen			
LV1	Geeft als feedback alleen terugkoppeling of het goed of fout is	0 - 1 - 2 - 3	
LV2	Geeft in de feedback aan wat leerlingen hebben geleerd en wat ze nog kunnen leren	0 - 1 - 2 - 3	
LV3	Geeft weinig procedurele aanwijzingen en uitspraken	0 - 1 - 2 - 3	
Klas/gedragsmanagement			
KG1	Positief preventief	0 - 1 - 2 - 3	
KG2	Negatief preventief	0 - 1 - 2 - 3	
KG3	Positief reactief	0 - 1 - 2 - 3	
KG4	Negatief reactief	0 - 1 - 2 - 3	

Belangrijkste resultaten

In welke mate is er sprake van taalgericht vakonderwijs op het vmbo?

- Gemiddeld 26,90 (max 63) in observatie
- Leren in interactie meest gezien
 - Leerlingen veel aan het woord
 - Variatie tussen klassikale gesprekken, groepswork en individuele gesprekken
- Leren in context
 - Verbinden van vakinhoud aan voorkennis en ervaringen
 - Verschillende opvattingen van docenten
 - Weinig betekenisonderhandeling en stimuleren eigen inbreng leerling
- Leren met taalsteun
 - Weinig vaktaaldoelen
 - Weinig corrigerende en expliciete feedback op taal van leerlingen
 - Rustig en duidelijk spreken

Belangrijkste resultaten

Welke verwachtingen hebben leraren in het vmbo van hun leerlingen op het gebied van taal (in hun vak)?

- Herkenning taalproblematiek
- Erkenning van belang van taal
- Ontwikkeling leerling

Belangrijkste resultaten

Hoe hebben leraarverwachtingen invloed op de keuzes rondom taalgericht vakonderwijs in het vmbo?

- Eenvoudiger taalgebruik
- Reductie
- Door/afstroomadvies
- Vraagstelling

Maar ook:

- Bewust complex taalgebruik

Wat kan je zelf doen?

- Neem taal(doelen) mee in de lesvoorbereiding
 - [Taalsteun: meer dan een grabbelton - Tijdschrift Taal](#)
- Maak ruimte voor (door)vragen in de les
- Kwalitatieve feedback is van belang
- Behoud (enige) complexiteit
- Bewustzijn rondom verwachtingen

Welke van deze uitkomsten pas je al toe?
Of zou je kunnen toepassen?